מתרצת הגמרא, **אָמְרִי** – אמרו בני הישיבה, אין להקשות מברייתא זו על רבי יצחק, שמה שחשבנו לדמות מעשר לשביעית ולומר שגם מעשר חל איסורו על ידי קרקע אינו נכון, אלא **בְּמַעֲשֵׂר, דְּיָגוֹן** – מירוחו בכרי **הוּא דְּקָא גָּרִים לֵיהּ** – הוא הדבר הגורם לו את איסורו, שאז הוא גמר מלאכתו, אבל קודם דיגון מותרת התבואה באכילה. ומכיון שכן אין בטילתו על ידי הקרקע, ודומה לערלה וכלאים שלדעת רבי יוחנן ורבי יונתן אין העיקר בטל לגידולים.

רמי בר חמא מקשה על דעת רבי יניאי החולק על רבי יוחנן ורבי יונתן, ואמר לעיל (נז:) שבצל של תרומה אם נזרע ורבו גידוליו על עיקרו, פקע ממנו שם תרומה, אף שאין איסור תרומה חל על ידי קרקע:

מֵתִיב [מקשה] **רָמֵי בַּר חָמָא**, שנינו במשנה (לעיל נז.) שאם ראה פירות ואמר **קוֹנָם פֵּירוֹת הָאֵלּוּ עָלַי**, שאסר על עצמו פירות מסויימים, את אלו שראה ולא את כל המין. או שהיו פירות לפניו ואמר **קוֹנָם** הֵן [־הפירות הללו שמונחים לפני] **עַל פִּי** – על עצמי, או שאמר **קוֹנָם** הֵן **לְפִי** – גם זה משמעו כאילו אמר על עצמי. בכל האופנים הנזכרים כוונתו שיהיו אסורים עליו כהקדש, ולכן אם הוחלפו פירות אלו באחרים **אָסוּר** ליהנות **בְּחִילּוּפֵיהֶן**, כשם שחליפי הקדש אסורים בהנאה, **וּבְגִידּוּלֵיהֶן** – אם נזרעו פירות הללו בקרקע אסור לו ליהנות ממה שגדל, כשם שגידולי הקדש אסורים בהנאה.

אלא שדין זה אינו אלא אם נדר בסתם, אבל אם נדר ואמר קונם עגבים **שֶׁאֲנִי אוֹכֵל**, וכן אם אמר קונם עגבים **שֶׁאֲנִי טוֹעֵם**, הרי שלא אסר על עצמו אלא אכילת וטעימת הפירות עצמם ולא שאר הנאות, לכן **מוּתָּר בְּחִילּוּפֵיהֶן** – אם החליפם בפירות אחרים, **וּבְגִידּוּלֵיהֶן** – אם זרען בקרקע והצמיחו גידולים, מותר באכילת החליפים והגידולים שהרי אינו טועם את הפירות האסורים לו.

אולם היתר האכילה מהגידולים לא נאמר אלא **בְּדָבָר** – שסוג הפרי הנאסר היה ממין **שֶׁזֶּרְעוֹ כָּלֶה** ונרקב בקרקע קודם שיצמח ממנו הגידול החדש, כגון חיטים ושעורים וגרעיני פרי וכדומה. שכיון שהזרע האסור כלה קודם שצמחו הגידולים, אינו טועם בגידולים מהפרי שאסר על עצמו. **אֲבָל בְּדָבָר** – בסוג פרי ממין **שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלֶה** כגון שום ובצלים, שמה שזרע נשאר בקרקע והוא עצמו גדל וממנו יוצאים הגידולים, גידולים אלו אסורים באכילה מפני שמעורב בהם מהזרע האסור בעצמו, ויתר על כן, **אֲפִילּוּ** אם זרע אותם גידולים וצמחו מהם **גִּידּוּלֵי גִּידּוּלִין** גם הם **אֲסוּרִין** באכילה, מאחר שעל כל פנים מעורב בהם משהו מהאיסור הראשון, ואותו מעט אוסר את כולו.

והרי שאין הגידולים המותרים מבטלים את העיקר האסור בדבר שאין זרעו כלה, וקשה על רבי יניאי שאמר שגידולי בצל תרומה שנזרע מבטלים מהעיקר את איסור תרומה שבו.

מתרצת הגמרא, **אָמַר רַבִּי אַבָּא, שַׁאנִי קוֹנָמוֹת** – שונה הדין בקונמות, שאין כח בגידולין לבטל את העיקר ולהתירו, **הוֹאִיל וְאִי בָּעֵי מִתְּשַׁיל עֲלַיְיהוּ** – בגלל שאם רוצה נשאל עליהם אצל חכם שיתיר את הקונם על ידי פתח או חרטה, ואם כן **הָוֵי לְהוּ כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין** – הם נחשבים ככל דבר של איסור שיש באפשרותו להיות מותר גם בלי דין ביטול ברוב, שהחמירו חכמים **וְאֵין בָּטֵל בְּרוֹב**, וכמו שנאמר לעיל (נח.), והטעם הואיל ויכול לאוכלו בהיתר גמור, לא יאבלנו באיסור על ידי ביטולו.

מקשה הגמרא, שאי אפשר לומר שמחמת שאפשר להשאל על הקונמות נחשב האיסור כדבר שיש לו מתירין:

וַהֲרֵי גם **תְּרוּמָה** שכבר הופרשה **דְּאִי בָּעֵי מִיתְּשַׁיל עֲלָהּ** – שבאם ירצה יכול להשאל על הפירות שהפריש על ידי פתח או חרטה כמו בנדרים, ויחזרו להיות טבל כמו שהיו, **וְאַף** על פי כן **בָּטֵלִי בְּרוֹב**. **הָתְנַן** – ששנינו בתרומות (פ"ה מ"א), **סָאָה** של פירות **תְּרוּמָה טְמֵאָה** שאסורה באכילה אף לכהנים, **שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה חוּלִּין** – שהתערבה בתוך פירות של חולין שהכמות שלהם פחותה ממאה סאה שיהיו כנגד התרומה, אזי אין התרומה מתבטלת בתוך החולין וכל התערובת **תֵּרָקֵב** – כדין כל תרומה טמאה. ומדייקת הגמרא, **הָא** – אבל אם נפלה **לְמֵאָה** – לתוך כמות של מאה סאים פירות חולין, **תַּעֲלֶה** – מתבטלת התרומה הטמאה בתערובת, והכל מותר באכילה.

הרי תרומה שעל אף שאפשר לישאל עליה אצל חכם ובאופן זה להוריד מהפירות את חלות איסור התרומה טמאה שעליהם, ובכל זאת אינה נחשבת מחמת זה כדבר שיש לו מתירין אלא מתבטלת בתערובתה, ואם כן הוא הדין קונמות אף שאפשר להשאל עליהם יש להחשיבם כדבר שאין לו מתירין, שלא כדברי רבי אבא.

מתרצת הגמרא, **אָמְרִי** – אמרו בני הישיבה שאין לדחות את תירוצו של רבי אבא מהמשנה במסכת תרומות, כי **בִּתְרוּמָה בְּיַד כֹּהֵן עָסְקִינַן** – שיש לומר שמשנה זו מדברת שכבר ניתנה התרומה לכהן, ואצלו התערבה בחולין, **דְּלֹא מָצֵי מִיתְּשֵׁיל עֲלָהּ** – שאז כבר לא יכול המפריש להשאל עליה, שכן יצאה מרשותו, ועל כן נחשבת דבר שאין לו מתירין, ומתבטלת במאה של חולין.

מקשה הגמרא על תירוץ בני הישיבה, **אִי הָכִי** – אם אכן כך שהמדובר בתרומה שהתערבה כשהיתה כבר אצל הכהן, **אֵימָא סֵיפָא** – אמור סופה של אותה המשנה, ששנינו שם **אִם הָיְתָה** התרומה שנפלה לפחות ממאה של חולין **טְהוֹרָה**, המותרת באכילה לכהנים, **תְּמֵכֵר** התערובת **לְכֹהֵן** והוא יאכלנה בטהרה. ואם מדובר שהתערבה כשהיא אצל הכהן, הרי יכול הוא בעצמו לאוכלה, ולמה תימכר לכהן אחר. אלא על כרחך שהמשנה מדברת בתרומה שעדיין ביד הישראל המפריש שאינו רשאי לאוכלה, ועל כן צריך למוכרה לכהן, ונדחה תירוצם של בני הישיבה שהעמידוה שנתערבה כשכבר היתה אצל הכהן.

מנסה הגמרא להעמיד את המשנה על דרך תירוץ בני הישיבה שכבר יצאה התרומה מרשות הישראל שהפרישה, אך בצורה קצת שונה:

אֶלָּא יש לומר **בִּישְׂרָאֵל שֶׁנָּפְלוּ לוֹ** פירות התרומה **מִבֵּית אֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן עָסְקִינַן** – שמדובר שזה הכהן שניתנה לו התרומה מת, וירשה בן בתו שהיה ישראל. ולכן להשאל על התרומה אי אפשר כי יצאה מרשות המפריש, ומאידך יורש זה אינו יכול לאכול מהתערובת כיון שהוא ישראל, על כן נאמר במשנה שתמכר לכהן.

מקשה הגמרא שאי אפשר להעמיד כך את המשנה, [**וְהָא**] **קָתָנֵי סֵיפָא** [והרי שנינו בסופה], **תִּימָּכֵר לְכֹהֵן חוּץ מִדְּמֵי אוֹתָהּ סָאָה** – שבמקרה שהכהן קונה את החולין שהתערבה בהם תרומה טהורה אין צריך לשלם על התערובת כולה, אלא מנכה ומפחית מן התשלום את שׁוִוי דמי הסאה תרומה שהתערבה בו. והטעם ששייך לומר בדין זה, הוא מפני שאין הסאה שייכת לבעל התערובת שבין כך צריך ליתנה לכהן. אך אם מדובר בישראל שירש את התרומה מאבי אמו הכהן, אם כן גם סאה זו שייכת לו, ככל שאר ממון שירש מסבו, ולמה יפחית הכהן מן התשלום את שווי דמיה.

אלא מוכח שמדובר במשנה בתרומה שהתערבה אצל הישראל שהפרישה, שעדיין יכול להשאל עליה, ואף על פי כן אם נפלה לתוך מאה של חולין היא בטלה ואינה כדבר שיש לו מתירין. ואם כן הוא הדין גם לגבי קונמות, ונדחה תירוצו של רבי אבא האומר שכל דבר ששייך להשאל עליו אצל חכם נחשב כדבר שיש לו מתירין ואינו בטל.

הגמרא חוזרת בה, ומתרצת שאכן לא כל דבר שאפשר להשאל עליו נחשב כדבר שיש לו מתירין אך ישנם דברים שנחשבים שיש להם מתירין ואינם בטלים:

אֶלָּא אֵימָא [אמור] שכך יש להשיב ולתרץ את הקושיא שעל תירוצו של רב אבא, שעל כל פנים יש חילוק בין נדרים לתרומה, כי **בְּשַׁלְמָא** לגבי **קוֹנָמוֹת** יש טעם הגון לומר שהם נחשבים לדבר שיש לו מתירין. כי לא זו בלבד שאפשר להשאל עליהן, אלא אף **מִצְוָה לְאִיתְּשׁוֹלֵי** – להיות נשאל **עֲלֵיהֶן**, ובגלל המצוה מן הסתם עומדים הקונמות להשאל עליהן, ולכן יש להחשיבם כדבר שיש לו מתירין ואינם בטלים. והטעם שיש מצוה להשאל על הקונמות

המשך בעמוד צב

מַשּׁוּם המימרא דְּרַבִּי נָתָן, דְּאָמַר רַבִּי נָתָן, כָּל הַנּוֹדֵר – שמוסיף על עצמו איסורים מלבד מה שאסרה עליו התורה, כְּאִילּוּ בָּנָה בָּמָה לצורך הקרבת קרבנות בשעת איסור במות. וְהַמְקַיְּימוֹ לנדר שנדר, ואינו הולך אצל חכם שיתירנו, כְּאִילּוּ מַקְטִיר עָלֶיהָ – על במה זו קרבן, שחייב על הקטרתו משום שחוטי חוץ, ועל כן מצוה להשאל על הנדרים. אבל תְּרוּמָה אמנם אפשר להשאל עליה, אך מַאי [מה] מִצְוָה יש לְאִיתְּשׁוּלֵי עֲלָהּ – להיות נשאל עליה, וכיון שאין מצוה בדבר אינה עומדת לכך, ועל כן אין להחשיבה כדבר שיש לו מתירין.

גּוּפָא – הגמרא חוזרת לדון בגוף דברי רבי יוחנן (לעיל נז:) הסובר שגידולים מבטלים את העיקר, לחומרא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לִיטְרָא [מידת משקל] של בְּצָלִים שָׁתִיקְנָה – שהפירש תרומתה ומעשרותיה וְזֶרַע בשדה, והתווספו בה בצלים רבים, מְתְעַשְּׂרֶת לְפִי בּוּלָהּ – צריך לעשר גם את הגידולים וגם את העיקר.

מביאה הגמרא תמיהה על דין זה:

יָתִיב [ישב] רַבָּה וְקָאָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא – לזאת ההלכה של רבי יוחנן. אָמַר לֵיהּ רַב חִסְדָּא, מַאן צָאֵית [מי מציית] לָךְ וּלְרַבִּי יוֹחָנָן רַבָּךְ – כלומר הוראה זו תמוהה היא, כִּי הֵיתֵר שָׁבָהֶן לְהֵיכָן הָלַךְ – מדוע יחזור ויפריש גם מהליטרא הראשונה שכבר הותרה, שאמנם נוספו כאן גידולים החייבים במעשר והם הרוב, אין זו סיבה לחייב לחזור ולהפריש מהליטרא פעם נוספת.

כי ביטול ברוב אין עניינו שהמיעוט משתנה, וכגון כשנופל איסור לרוב של היתר נהפך האיסור להיתר, אלא הגם שהוא עומד באיסורו, כיון שאין טעמו מורגש, מותר לאכול מהתערובת. אבל בהיתר הנופל לרוב של איסור, אמנם הרוב מונע לאכול מן ההיתר, אך הוא מצד עצמו עודנו בהיתרו שהיה לו, ולפיכך בנידון שלפנינו די שיפריש ויתקן את הגידולים האסורים, וממילא תהיה גם הליטרא מותרת, שההיתר שהיה לה מעולם לא הלך.

מתרצת הגמרא, אָמַר לֵיהּ רבה, מדוע אתה תמה כל כך על דברי רבי יוחנן, מִי לֹא תְּנַן דְּכָוְותָהּ – האם לא שנינו כדבריו במשנה (שביעית פ"ו מ"ג), שנאמר שם, בְּצָלִים של ששית שעקרם וחזר ונטעם בשביעית, שֶׁיָּרְדוּ עֲלֵיהֶם וְשָׁמִים, וְיצִיאָתָן – יצאו מהם עלים, ויש להסתפק האם עלים אלו גדלו מיניקת הקרקע, ואם כן הם גידולי שביעית ואסורים, או שצמחו מלחות מי הגשמים, שדרך הבצל לגדל עלים גם כשהוא תלוש, ואם כן אינם גידולי שביעית ומותרים.

נותנת המשנה סימן להבחין על ידו אם העלים צמחו מיניקת הקרקע או מן הבצל עצמו, **אִם הָיוּ הָעֲלִין שְׁחוֹרִין** – צבעם נוטה לשחרות [ירוק עז], הרי שגדלו יפה, וודאי ינקו מן הקרקע והם **אֲסוּרִין**, ואם **הוֹרִיקוּ** העלים, שהיה צבעם ירוק בהיר, סימן שלא ינקו מן הקרקע אלא צמחו מהלחלוחית שהיתה בבצל, והם **מוּתָּרִין**.

מבאר רבה את ראייתו, **וְכִי** [ואם] **שְׁחוֹרִין** היו העלים וינקו מן הקרקע, מכל מקום, לדבריך לגבי מעשרות שההיתר שהיה לעיקר אינו פוקע, **אַמַּאי** [מדוע] נקטה המשנה בלשון **אֲסוּרִין**, שמשמעו שהכל אסור ובין לגידולים ובין לעיקר יש קדושת שביעית, **לֵימָא** – אף כאן אמור **הֵיתֵּר שָׁבָהֶן** – היתר שהיה בבצלים שהם משל ששית **לְהֵיכָן הָלַךְ**, והיה לתנא לחלק ולומר הגידולים אסורים והעיקר מותר, ומכך שאסר את הכל, אזי מוכח שלא כדבריך אלא שהיתר העיקר פורח והולך לו. לפי שכשהוא מיעוט והגידולים הם רוב, הוא מתהפך ונעשה בריה חדשה כמו הגידולים.

רב חסדא דוחה את ראייתו של רבה:

אָמַר לֵיהּ רב חסדא לרבה **מִי סָבְרַתְּ** – האם חושב אתה שמה שאמר התנא שבעלים שחורים אזי הדין שאסורין, **עַל עִיקָּר** שנזרע **קָתָנֵי**, וכוונתו שגם הוא אסור כמו גידוליו, לא כן, אלא **אֲתוֹסֶפֶת קָתָנֵי** – רק על הגדולים שהתווספו אמר שהם **אֲסוּרִין**, אבל העיקר עצמו אכן אינו אסור, ואין מכאן ראיה לדחות את דברי.

מקשה הגמרא על תירוצו של רב חסדא:

אִי הָכִי – אם אכן כך שדברי התנא במשנה שאמר 'אסורין' נסובים על התוספת בלבד, **מַאי אָתָא רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְמֵימַר** – מה חידוש יש בדבריו המובאים להלן. **דְּתַנְיָא** – ששנינו בברייתא לגבי דין זה של בצל שישית שנטעו בשביעית, **רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר** אף אם השחירו העלים לא נאסרו הבצלים עצמם, אלא התוספת **הַגָּדֵל בְּחִיּוּב** – בשביעית **חַיָּיב** בדיני שביעית, ואילו העיקר **הַגָּדֵל בְּפִטּוּר** – בששית **פָּטוּר** – שאין הגידולים מבטלים את העיקר, ולדבריך הרי **תַּנָּא** עצמו **נַמִּי הָכִי אָמַר** – גם כן אמר כך, ונמצא שלא הוסיף רבן שמעון בן גמליאל על דבריו כלום. אלא על כרחך שדוקא לרבן שמעון בן גמליאל הגדל בפטור פטור, ואילו לדעת תנא קמא העיקר עצמו בטל לגבי הגידולים ונאסר, וכיוון בדבריו שאמר 'אסורין' גם לגבי העיקר, ונותרה ראית רבה לדברי רבי יוחנן האומר שהיתר שהיה לעיקר פורח והולך לו.

מתרצת הגמרא, שאין כאן שתי דעות האחת דעת תנא קמא במשנה שהיתר העיקר פורח לו והאחרת דעת רבן שמעון בן גמליאל בברייתא. אלא **כּוּלָּהּ מַתְנִיתִין** – המשנה והברייתא הכל שיטה אחת היא, ולדעת **רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל קָתָנֵי לָהּ** [נאמרו], שפירשה הברייתא את דברי רבן שמעון בן גמליאל שבמשנה, ו'אסורין' שאמר במשנה כוונתו רק על התוספת.

רבה מקבל את דברי רב חסדא שניתן לומר שהמשנה היא כדעת רבן שמעון בן גמליאל שבברייתא, אלא שלפי זה נמצא שהמבואר מדברי רבן שמעון בן גמליאל שאין העיקר בטל לגידולים אין מי שחולק בדבר, ואם כן קשה על רבי יוחנן הסובר שהעיקר בטל לגבי הגידולים:

וכדי לתרץ קושיא זו ממשיך רבה ואומר, **וְעַד כָּאן** – ועדיין, עד עכשיו [גם לאחר פירושו של רב חסדא] **לֹא שָׁמַעְתְּ לֵיהּ** [לא שמענו] **לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל** שיאמר שאין העיקר בטל, אלא באופן **דְּלֹא קָא טָרַח** לעשות מעשה בעיקר כדי לבטלו, כמו באופן שדיבר בו רבן שמעון בן גמליאל, שירדו גשמים על הבצלים ומאלידים הצמיחו, **אֲבָל הֵיכָא דְּקָא טָרַח** – במקום שטרח לזרוע ולבטל את העיקר, שזהו האופן שדיבר רבי יוחנן בליטרא בצלים שזרעה בקרקע, במקרה כזה גם רבן שמעון בן גמליאל מודה שהעיקר **בָּטֵיל בְּרוּבָּא** והעיקר המותר נאסר, וכדברי רבי יוחנן.

מקשה הגמרא, **וְהָאם** כלל נכון הוא **שֶׁכָּל הֵיכָא דְּקָא טָרַח** – שטורח לבטל את העיקר אכן לכל הדעות הוא **בָּטֵיל בְּרוּבָּא** – בטל ברוב העיקר לגבי גידולין, **וַהֲרֵי** שנינו בברייתא לעיל (נח:) **לִימְדָה** [מדת משקל] מפירות של **מַעֲשֵׂר** ראשון שנתן הישראל ללוי שהוא **טֶבֶל**, כלומר שעדיין לא הפריש ממנו הלוי תרומת מעשר, וזרעה בקרקע בעודה בטיבלה קודם השנה השביעית, ויצאו ממנה בשנת השביעית גידולים הפטורים מחובת מעשר, [שבשביעית הפירות הם הפקר, והפקר פטור ממעשר] והגידולים והעיקר יחד הגיעו לכמות של בעשר ליטרין, **דְּקָטָרַח** – שבמקרה זה טרח לזורעה ולבטלה, **וְקָתָנֵי** – ונאמר על כך במשנה, **וְאוֹתָהּ לִימְדָה** מעשר של טבל, אין יורד ממנה חיוב תרומת מעשר שהיה עליה קודם הזריעה, אלא **מְעַשֵּׂר עָלֶיהָ מִמָּקוֹם אַחֵר** – מפירות מעשר ראשון שיש לו במקום אחר שעדיין לא הפריש מהם תרומת מעשר, **לְפִי חֶשְׁבּוֹן** – כשיעור הראוי להפריש מליטרא זו דהיינו עשירית ליטרא. הרי שאף שטרח לזרוע את העיקר ולבטלו בגידולי השביעית, אינו בטל לגביהם, ונשאר באיסורו הראשון, וקשה על הכלל של רבה שאמר שבמקום שטרח בטל העיקר לגבי גידולין.

מתרצת הגמרא, **שַׁאנֵי נַבֵּי** – שונה דין **מַעֲשֵׂר דְּאָמַר קְרָא** – שכן הכתוב אומר (דברים יד כב) **'עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר** אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ' **וְגו'**, ולמדים אנו מן הכתוב שאף את התבואה הזרועה, דהיינו את העיקר שצומחים ממנו הגידולים, הגם שהוא כבר מתוקן תחזור ותעשר הימנו, מפני שהוא בטל לגבי גידוליו. ולמדים אנו מתיבת 'זרעך', שדוקא זרעך שאתה רגיל לזרוע בשדה, נאמר בו דין זה שהעיקר בטל לגבי הגידולים, **וְהֵיינוּ דבר הֵיתֵּירָא**, שדוקא אותו **זֶרַע אִינָשֵׁי** – רגילים אנשים לזורעו, אבל דבר **אִיפּוּרָא** – כגון טבל, שאותו **לָא זֶרַע אִינָשֵׁי** – אין דרך אנשים לזורעו, בו לא נאמר דין זה, ואין העיקר בטל לגבי הגידולים. לפיכך סובר רבי יוחנן שליטרא בצלים שתיקנה וזרעה, שהיא דבר של היתרא, אזי בטלה לגבי הגידולים ומתעשרת לפי כולה. ואילו ליטרא מעשר של טבל שזרעה מכיון שהיא של איסור אינה בטלה בגידוליה הפטורים משום שביעית, אלא מעשר עליה לפי חשבון ממקום אחר.

גּוּפָא, הגמרא חוזרת לדון בגוף דברי רבי ינאי לעיל (נז:) הסובר שגידולי כל האיסורים מבטלים את העיקר. **אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תִּירְתָּאָה אָמַר רַבִּי יַנַּאי, בָּצָל שֶׁל תְּרוּמָה** שדינו שנאכל לכהנים ואסור לזרים, **שְׁנִטְּעוֹ, וְרִבּוּ גִּידּוּלָיו עַל עִיקָּרוֹ, מוּתָּר** הבצל באכילה אף לזרים מפני שבטל שם תרומה ממנו.

מקשה הגמרא, **לְמֵימְרָא** הרי שמדברי רבי ינאי נראה לומר **דְּגִידּוּלֵי**

המשך מהעמוד הקודם

וכיון שמשרתו בטח קשורה במדה חשובה של השפעה על מהלך ענינים וגם על אישים, בודאי שיש לו אפשרויות גם לזכות את הרבים.

תקותי שיסלח לי על שבמכתבי הראשון לכ' הנני נוגע מיד בענינים אשר לכאורה הם רשות היחיד שלו ואיך זה הנני בא להתערב ועוד מעבר לים, אבל מה אעשה ותורת החסידות מדגישה ביחוד דין תורתנו תורת חיים, שכל ישראל ערבים זה בזה, ובהטעמה שעוד בה שלישי' ערבים מלשון ערבות, וערבים - מעורבים וערבים - מתוקים זה לזה.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות.